

O'ZBEKISTON VA AQSHNING IQTISODIY MUNOSABATLARI

G'aybullayev Sarvar

O'zMUJF, o'qituvchi

Xaydarov Bahrom

O'zMUJF, o'qituvchi

Anorboyeva Durdona

O'zMUJF, talaba

Annotatsiya: o'zbek iqtisodiyotini modernizatsiyalash, sarmoyadorlar uchun qo'shimcha qulaylik hamda imtiyozlar yaratish bo'yicha tizimli chora-tadbirlarni ko'rayotgan respublikamizdagi ishbilarmonlik muhiti AQShning yetakchi firma va kompaniyalari e'tiborini tortayotgani, ayniqsa, ahamiyatlidir.

Kalit so'zlar: "General Motors" korporatsiyasi, "O'zbekiston havo yo'llari", iqtisodiyotini modernizatsiyalash, diversifikatsiyalashgan postindustrial iqtisodiyot, Jahon savdo tashkiloti.

Abstract: it is particularly significant that the business environment of our republic, which is taking systematic measures to modernize the Uzbek economy, create additional convenience and benefits for investors, attracts the attention of leading firms and companies of the USA.

Key words: "General Motors" Corporation, "Uzbekistan Airlines", economy modernization, diversified post-industrial economy, World Trade Organization.

AQShning Toshkentdagi hozirgi va to'qqizinchi elchisi Daniel Rozenblum deydi, Washington hozir qator maqsadlar yo'lida harakatlanmoqda.

Birinchiidan, barqarorlik uchun hamkorlik qilish, jumladan Afg'oniston va O'zbekistonning xavfsizlikni ta'minlash salohiyatini oshirish.

Ikkinchiidan, O'zbekistonda islohotlarni quvvatlash va ular davomiy va natijali bo'lishiga hissa qo'shish. Uchinchiidan, deya tushuntiradi Rozenblum, biznes imkoniyatlarni kengaytirish, sarmoya muhiti yaxshilanishi, shaffoflik uchun intilish. To'rtinchiidan, inson huquqlari va qonun ustuvorligiga e'tiborni oshirib, fuqaro erkinliklari himoyasini yo'lga qo'yish, adliya va sud tizimidagi islohotlarni quvvatlash..

AQShning O'zbekistonga e'tiborini uch omil belgilaydi: geografiya, barqarorlik va suverenitet. Respublika strategik hududda joylashgan. Barqarorlikni asrash va ta'minlashdan Amerika manfaatdor. O'zbekiston suverenitetini himoya qilish bilan Vashington bu o'lka mustaqil va farovon bo'lishiga hissa qo'shadi.

"Amerika va O'zbekiston aloqalari a'lo nuqtada. Qilishga ish ko'p hamisha, lekin biz hamkorlikni mustahkamlash bilan bandmiz, bu esa rishtalarni ziddiyatlar emas, yakdillik tebratayotganini aks ettiradi".

Sarmoya bilan bog'liq muammolar haqida gap ketarkan, Rozenblum hukumatga yangi investitsiya jalb etish bilan birga, kelganlari bilan bog'liq chigalliklarga ham e'tibor qaratishni tavsiya qiladi.

"Sarmoya samara berishi kerak, buning uchun esa hozirda ishlayotgan kompaniyalar dardini eshitish, ularni qiynayotgan muammolarni hal etish kerak".

Amerikaning Afg'onistondan chiqishi O'zbekistonga ahamiyatni o'zgartirmaydi, deydi Rozenblum. Aksincha, bu mamlakatda tinchlikka erishish, mintaqa barqarorligi va farovonligi uchun yanayam qattiqroq ishlash kerak bo'ladi va buni har ikki tomon yaxshi tushunadi, deydi diplomat.

Joriy yil 15 — 17 may kunlari O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev rasmiy tashrif bilan Amerika Qo'shma Shtatlarida bo'ladi.

Muzokaralar chog'ida qator dolzarb masalalar bilan birga, amaliy sheriklikni kengaytirish va o'zbek iqtisodiyotiga AQSh sarmoyalari hamda texnologiyalarini jalb etish bilan bog'liq masalalar ham muhokama qilinishi kutilmoqda. Ushbu muhim voqea arafasida "Jahon" axborot agentligi O'zbekiston — Amerika savdo aloqalarining zamonaviy holati va istiqbollarini tahlil etdi.

Amerika Qo'shma Shtatlari ko'pgina iqtisodiy hamda boshqa ko'rsatkichlar bo'yicha sayyoramizdagi yetakchi mamlakat bo'lib qolmoqda: masalan, 2017 yil yakunlari bo'yicha yalpi ichki mahsulot 18 trillion dollardan oshdi. AQSh dunyoning eng diversifikatsiyalashgan postindustrial iqtisodiyoti bo'lib, unda yuqori ishlab chiqarish kuchiga ega innovatsiyalar tarmog'i ustun ahamiyatga egadir. Mamlakat ilmiy-texnikaviy taraqqiyot natijalarini industriyaga tatbiq etish, o'z kashfiyotlariga litsenziyalarni eksport qilish, ixtiro hamda eng yangi ishlanmalar borasida yetakchi davlat sanaladi. Amerika yalpi ichki mahsulotining katta qismi bir necha yillardan buyon xizmat ko'rsatish sohasi tarmoqlari hisobidan shakllanib kelayapti.

2017 yil sentyabr oyida Nyu-Yorkda BMT Bosh Assambleyasining 72-sessiyasi doirasida O'zbekiston Prezidenti Shavkat Mirziyoyev AQSh biznes doiralari vakillari bilan qator samarali uchrashuvlar o'tkazgani barobarida, Amerikaning yuzdan ziyod yetakchi kompaniyalari ishtirokida O'zbekiston — AQSh biznes forumida ham qatnashdi. Tadbir yakuni bo'yicha AQSh kompaniyalari bilan neft-gaz va neft-kimyó jabhasi, mashinasozlik, elektrotexnika sanoati hamda fuqaro aviatsiyasi sohalarini qamrab olgan, umumiy qiymati 2,6 milliard AQSh dollariga teng bo'lgan yirik hujjatlar to'plami imzolandi. 2017 yil fevralda xuddi shunday biznes forumi Toshkentda ham o'tkazilgan edi.

O'zbekistonda ishlab chiqarilgan yangi hamda qayta ishlangan mevasabzavot mahsulotlariga, xalq hunarmandchiligi va to'qimachilik buyumlariga

okeanortida katta talab bor. Ushbu yo‘nalishda ko‘lamli ishlarni yo‘lga qo‘yish maqsadida o‘tgan yili Nyu-Yorkda O‘zbekiston — Amerika savdo uyi ochildi. U ishbilarmon doiralar vakillarining sa’y-harakatlarini muvofiqlashtirish, mamlakatimiz tadbirkorlari ishlab chiqaradigan mahsulotlar eksportini ko‘paytirishni ko‘zda tutadi.

Ma’lumki, O‘zbekiston dunyoning kamsonli davlatlari qatorida o‘zining avtomobilsozlik sanoatiga ega. Respublikamiz “General Motors” korporatsiyasi bilan o‘zaro manfaatli hamkorlikni yo‘lga qo‘ygan. U 2007 yildan buyon yurtimiz bozorida faoliyat ko‘rsatmoqda. Shu o‘rinda 2011 yili “General Motors Powertrain Uzbekistan” zavodi ishga tushirilgani, unda yengil avtomobillar uchun dvigatellar ishlab chiqarilayotganini ham esga olish o‘rinli bo‘ladi.

Jahon aviasanoatining giganti hisoblanadigan “Boeing” mamlakatimiz uchun zamonaviy fuqaro havo kemalarini yetkazib beradigan yirik sheriklardan hisoblanadi. Yaqinda “O‘zbekiston havo yo‘llari” Milliy aviakompaniyasi parki ikkita “Boing-787-8 Dreamliner” bilan boyidi. Bugungi kunda O‘zbekiston davlat bayrog‘i ranglari tushirilgan “orzu laynerlari” dunyoning uzoq masofadagi nuqtalariga beto‘xtov qatnovlarni amalga oshirmoqda.

“General Electric” korporatsiyasi o‘zbek iqtisodiyotining neft-gaz va aviatsiya jabhalaridagi dasturlarni hayotga tatbiq etishda qatnashayapti, sog‘liqni saqlash, qayta tiklanadigan energiya manbalarini ishlab chiqishdagi loyihalarni moliyalashtirmoqda.

O‘zbekistonning dam olish industriyasidagi salmoqli imkoniyatlari hamda respublikamizda sayyohlik biznesi uchun yaratilgan qulay sharoitlar “Hyatt” korporatsiyasining e’tiborini tortdi. Bugungi kunda hashamatli “Hyatt Regency Tashkent” mehmonxonasi O‘zbekiston poytaxtini bezab turibdi. Hozirgi paytda kompaniya Buxoro, Xiva va boshqa shaharlarda mehmonxonalar tarmog‘ini

ochishni ko‘zlamog‘da. Boshqa yirik korporatsiya — “Hilton” ham O‘zbekiston bozoriga kirib kelishni mo‘ljallayapti.

So‘nggi paytlarda valyuta siyosatini liberallashtirish, soliq rejimini soddalashtirish, sarmoyadorlar uchun qo‘shimcha qulaylik hamda imtiyozlar yaratish bo‘yicha tizimli chora-tadbirlarni ko‘rayotgan respublikamizdagi ishbilarmonlik muhiti AQShning yetakchi firma va kompaniyalari e‘tiborini tortayotgani, ayniqsa, ahamiyatlidir.

Shubha yo‘qki, O‘zbekiston hamda AQSh o‘rtasidagi savdo-iqtisodiy aloqalarning hozirgi darajasi tomonlar salohiyati va intilishlariga to‘la javob bermaydi. Yaqinda Prezident Shavkat Mirziyoyevning Farmoni bilan tasdiqlangan O‘zbekiston Respublikasining o‘rta muddatli istiqbolda asosiy xorijiy sheriklar bilan tashqi siyosiy va tashqi iqtisodiy hamkorligini rivojlantirishdagi ustuvor yo‘nalishlarda bu borada bir qator aniq-ravshan chora-tadbirlar ko‘zda tutilgan.

Xususan, o‘zbek iqtisodiyotini modernizatsiyalash, kadrlar tayyorlash hamda inson kapitalini rivojlantirish, jumladan, AQShning sarmoyaviy va maslahat ko‘magini jalb etish yo‘li bilan respublikaning Jahon savdo tashkilotiga kirishi masalalarida Qo‘shma Shtatlar bilan hamkorlikni kengaytirish nazarda tutilgan.

Xalqimiz hamda kelgusi avlod farovonligini ta‘minlash yo‘lida milliy iqtisodiy tizimni sifat jihatidan yangilash, tarmoqlarni jadal va barqaror rivojlantirish, ayniqsa, iqtisodiyotni yuqori texnologiyalar asosida ravnaq toptirish bo‘yicha O‘zbekiston ko‘zlagan rejalar nazarda tutilganda, bularning barchasi naqadar muhim ahamiyatga ega ekanligi yaqqol ayon bo‘ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Uchkun S., Dilshod N. PROCESS OF IDENTIFYING THE SIGNIFICANT ACCOUNTS IN THE REVENUE CYCLE //Journal of marketing, business and management. – 2022. – T. 1. – №. 1. – C. 32-36.
2. Dilshod N. XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA KORXONALARDA TUSHUMLAR AUDITINI TASHKIL QILISH BOSQICHLARI VA DASTAKLARINI TAKOMILLASHTIRISH //International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research. – 2022. – C. 105-110.
3. Najmiddinov D. R., Shodlikov D. E. THE EFFECT OF THE SECRET ECONOMY IN A DAILY LIFE OF THE SOCIETY //Talqin va tadqiqotlar ilmiy-uslubiy jurnali. – 2022. – T. 1. – №. 1A. – C. 56-59.
4. O'G'Li N. D. R., Qizi T. D. Z. MOLIYA BOZORINI RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI VA UNGA OID YANGI YONDASHUVLAR //Journal of marketing, business and management. – 2022. – T. 1. – №. 8. – C. 1-4.
5. G'aybullayev Sarvar O. et al. O 'ZBEKISTONDA ISTE'MOL SAVATCHASI HOZIRGI HOLATINI VA UNI SHAKILLANTIRISH YO 'NALISHLARI //Talqin va tadqiqotlar ilmiy-uslubiy jurnali. – 2022. – T. 1. – №. 4. – C. 119-125.
6. G'aybullayev S. THE PLACE OF THE DIGITAL ECONOMY TODAY //Journal of Academic Research and Trends in Educational Sciences. – 2022. – T. 1. – №. 11. – C. 116-126.
7. Gaybulayev Sarvar Uktam ugli, Saitov Sirojiddin, & Davlatboyeva Sojida Oybek qizi. (2022). SMALL BUSINESS AND PRIVATE ENTREPRENEURSHIP IS A PLACE TO PROVIDE EMPLOYMENT. Journal of Academic Research and Trends in Educational Sciences, 1(12), 115–119.

Retrieved from <http://ijournal.uz/index.php/jartes/article/view/358> DOI:
<https://doi.org/10.5281/zenodo.7429509>

8. Gaybulayev Sarvar Uktam ugli, Saitov Sirojiddin, & Davlatboyeva Sojida Oybek qizi. (2022). SMALL BUSINESS AND PRIVATE ENTREPRENEURSHIP IS A PLACE TO PROVIDE EMPLOYMENT. *Journal of Academic Research and Trends in Educational Sciences*, 1(12), 115–119. Retrieved from <http://ijournal.uz/index.php/jartes/article/view/358>

9. Gaybullayev Sarvar, Saitov Sirojiddin, & Pulatova Mashhura Xushnudbek qizi. (2022). FACTORS AFFECTING LABOR RELATIONS AND ITS WAGE. *Journal of Academic Research and Trends in Educational Sciences*, 1(12), 125–129. Retrieved from <http://ijournal.uz/index.php/jartes/article/view/360> DOI:<https://doi.org/10.5281/zenodo.7429572>